

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS TIESNESIS

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

Satversmes tiesas tiesneses

Jaurītes Briedes

ATSEVIŠKĀS DOMAS

Rīgā 2024. gada 24. oktobrī

lietā Nr. 2023-35-03

**“Par Ministru kabineta 2020. gada 2. septembra noteikumu Nr. 560
“Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos
energoresursus, kā arī par cenu noteikšanas kārtību un uzraudzību”
41. punkta un 60.2. apakšpunkta (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2022. gada
31. martam) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. panta
pirmajiem trim teikumiem”**

1. Satversmes tiesa 2024. gada 10. oktobrī pieņēma spriedumu lietā Nr. 2023-35-03 “Par Ministru kabineta 2020. gada 2. septembra noteikumu Nr. 560 “Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus, kā arī par cenu noteikšanas kārtību un uzraudzību” 41. punkta un 60.2. apakšpunkta (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2022. gada 31. martam) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. panta pirmajiem trim teikumiem” (turpmāk – Spriedums), ar kuru nosprieda atzīt Ministru kabineta 2020. gada 2. septembra noteikumu Nr. 560 “Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot atjaunojamos energoresursus, kā arī par cenu noteikšanas kārtību un uzraudzību” 41. punktu un 60.2. apakšpunktu, ciktāl tas attiecas uz šo noteikumu 41. punktu, (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2022. gada 31. martam) (turpmāk – apstrīdētās

normas) par atbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. panta pirmajiem trim teikumiem.

2. Piekrītu Spriedumā ietvertajiem apsvērumiem par nepieciešamību uzraudzīt obligātā iepirkuma sistēmu un atgūt nepamatoti sniegto valsts atbalstu. Piekrītu arī spriedumā norādītajam, ka brīdinājums ļautu komersantam saņemt valsts atbalstu arī pēc obligātā iepirkuma sistēmas uzraudzības noteikumu pārkāpuma un dotu tam ilgāku laiku elektroenerģijas gada pārskata sagatavošanai un iesniegšanai nekā tiem komersantiem, kuri pārskatu iesnieguši noteiktajā termiņā.

3. Tomēr es nepiekrītu, ka brīdinājums, kas komersantam nosūtāms elektroenerģijas gada pārskata iesniegšanas termiņa nokavējuma gadījumā, ir uzskatāms par mazāk ierobežojošu līdzekli, kā to pieteikumā bija norādījis pieteikuma iesniedzējs un kā to spriedumā analizējusi Satversmes tiesa.

Līdzeklis, ar kuru tiek sasniegts leģitīmais mērķis, ir obligātā iepirkuma tiesību atņemšana un valsts atbalsta atmaksāšana. Brīdināšana tikai nodrošina labvēlīgāku administratīvo procesu, iespējami novērš par pārkāpumu piemērojamo līdzekli, ja persona nepieciešamās ziņas nav sniegusi aizmāršības dēļ.

4. Tomēr uzskatu, ka Satversmes tiesai attiecībā uz administratīvo procesu būtu jāpārbauda tikai, vai procesuālā kārtība atbilst vispārējiem administratīvā procesa principiem. Piemēram, vai termiņš informācijas iesniegšanai nav noteikts pārāk īss, vai nav jāiesniedz informācija, kuras iegūšana vai sagatavošana prasa nesamērīgus resursus u. tml.

Ja tiesību norma skaidri nosaka noteiktā termiņā veicamus administratīvā akta adresāta pienākumus un sekas par šo pienākumu neizpildi, likumdevējs var paredzēt pirms administratīvā akta izdošanas adresāta brīdināšanu par šīm sekām, taču brīdināšana nav uzskatāma par vispārēju administratīvā procesa principu, kurš vienmēr būtu jāievēro, nosakot uzraudzības procesuālo kārtību. Šāds princips nav iekļauts Administratīvā procesa likumā, tādu arī nav atvasinājusi Eiropas

Savienības Tiesa (*sk., piemēram, General Principles of EU administrative procedural law. Pieejams: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/519224/IPOL_IDA%282015%29519224_EN.pdf*). Vēl jo vairāk, Eiropas Savienības Tiesa vairākās ar valsts atbalsta atgūšanu saistītās lietās ir atzinusi, ka par atbalsta piešķiršanas prasību izpildi ir atbildīgs vienīgi atbalsta pieteicējs un iestādei nav pienākuma atgādināt par pienākumu iesniegt attiecīgos dokumentus (*sk. Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 26. maija sprieduma lietā C-273/15 “Ezernieki” 39. punktu*).

Arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir norādījusi, ka kopumā procesam ir jābūt tādām, kas garantē taisnīgu un objektīvu lēmumu un novērš iestādes pilnvaru ļaunprātīgu izmantošanu (*sal. sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2002. gada 9. jūlija sprieduma lietā “Podkolzina v. Latvia”, pieteikums Nr. 46726/99, 35. punktu*). Lai arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa šo atziņu paudusi lietā par kandidāta izslēgšanu no vēlēšanu saraksta, uzskatu, ka tajā ietvertie principi salīdzinoši ir attiecināmi arī uz administratīvā procesa regulējumu, kāds vērtēts izskatāmajā lietā.

Tādējādi, ja Satversmes tiesa nekonstatē, ka likumdevēja noteiktā procesuālā kārtība pārkāpj vispārējos administratīvā procesa principus, tad tai nebūtu jāvērtē jebkurš piedāvātais labvēlīgāks procesuālais noteikums, ja tas neietekmē par pārkāpumu piemērojamo līdzekli. Citādi arī gadījumā, ja apstrīdētās normas paredzētu brīdinājuma nosūtīšanu par elektroenerģijas gada pārskata iesniegšanas termiņa nokavējumu, tiesai hipotētiski varētu nākties vērtēt, vai, piemēram, atkārtots brīdinājums nav vēl mazāk ierobežojošs līdzeklis u.t.t.

Satversmes tiesas tiesnese

Jautrīte Briede